

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri

Täna pühitseme krüpti vitraažid

Täna, 1. oktoobril pühitseme kohe pärast jumalateenistust kolm uut vitraaži, mille Dolores Hoffmann valmistas meie krüpti jaoks.

Juba viis aastat tagasi tegi prof Kalle Kasemaa ettepaneku, et hinnatud meister Dolores Hoffmann võiks teha vitraažid Tartu Pauluse kirikule.

9. veebruaril 2019 külastas Dolores koos oma abilise Külli Reinupiga Pauluse kirikut. Selleks ajaks oli juba olemas ka arhitekt Merja Niemineni ettekirjutus selle kohta, milliseid vitraaže tohib Pauluse kirikusse teha. Etteantud piirid olid üsna kitsad. Nii otsustasime valmistada kavandeid krüpti jaoks, kus vitraažikunstnikul olid vabamad käed.

Paar kuud hiljem oli Dolores koos kavanditega uuesti Pauluse kirikus. Ta oli siiski teinud kavandid ka kiriku külglöövi akende jaoks. Kavandid oli

ilusad, kuid juhatuse liikmed tegid ka ettepanekuid, mida kunstnik lahkesti arvesse võttis, mõnda sümbolit välja vahetades. Tulemuseks on vitraažid, mis kõnelevad Jumala kolmainsusest.

2020. aasta jaanuaris oli kunstnikul luba tööle asuda, kuid koroonakriisi ajal jäid vitraažid paariks aastaks oma aega ootama. Lahendamata oli veel üks küsimus. Nimelt on krüpti aknad poolitatud vertikaalse liistuga, mida pole võimalik eemaldada muidu kui tervet akent ümber tehes. Kõne all oli vitraaži paigutamine mitte päris akna vastu, vaid veidi ettepoole. Täpne lahendus oli veel siiski puudu.

Käesoleval aastal jätkasime sealt, kus arutelu kolm aastat tagasi pooleli jäi. Selle aasta 8. juunil oli Dolores Hoffmann taas Pauluse kirikus ja kirgliku arutelu käigus pakkus kunstnik välja lahenduse, mis nüüd teoks on saanud

– vitraažide paigutamise pigem horisontaalselt kui vertikaalselt. Sellisel pole veel kusagil Eestis vitraaže paigutatud.

Dolores Hoffmanni loodud vitraažid valmisid meister Joosep Niitvägi käe all Tallinna vanalinnas OÜ Domini Canes töökojas. 4. septembril anti vitraažid üle klaaspaketi ettevõttele Offing Glass, kes paigutas vitraažid klaaspaketti. 22. septembriks oli see töö tehtud ja 26. septembril sõidutati vitraažid Tallinnast Tartusse Väike-Kaare tänavale OÜ Naaskel töökotta, kus vitraažid asetati raamidesse, misjärel need Pauluse kiriku krüptis oma kohale asetati. Dolores säras rõõmust ja kõik teised ka, kes erakordse hetke tunnistajateks olid.

Kunstnik rõhutas, et vitraaž on selline kunstiliik, mis on alguse saanud kristlikust kirikust.

EELK tänab

ustavaid kaastöölisi

EELK Konsistoorium on otsustanud anda aukirja Pirjo Rootsile ja peapiiskopi otsusega saavad EELK teeneteristi tunnismärgi Merle Aruoja ja Heli Panksepp. Autasud antakse üle 15. oktoobril kell 17 Tallinna toomkirikus. EELK tänukirja saab Katrin Kull. Tänukirja annab üle koguduse õpetaja Tartu Pauluse kirikus.

Välisuste remont

4. septembril algas Pauluse kiriku välisuste hooldusremont. Värskema ilme said nii kiriku kui tiibhoone peauksed kui ka kiriku parklapoolsed küljeuksed. Töid teostas OÜ Naaskel.

Sama ettevõtte valmistas ukсед kiriku suure remondi ajal 9 aastat tagasi. Et ukсед kauem kestaks ja ilmastikule paremini vastu peaks, tuleb neid õigel ajal parandada, mis praegu sai tehtud.

Eenok Haamer

60 aastat Mustvees

24. septembril peeti Mustvee kirikus tänujumalateenistus. 60 aastat tagasi, 1. oktoobril 1963 asusid Eha ja Eenok Haamer teenima Mustvee kogudust. Õpetaja Eenok Haameri ordinatsioonipäev oli 26. detsembril ja laulatus järgnenud suvel. Ristitud on Eenok Haamer Tartu Pauluse koguduses, kus tema isa Harri oli kirikuõpetajaks.

Karin Kuusk: olen õppinud

Alanud hooajal asus Pauluse lastehoiu tööle Karin Kuusk.

Karin, millises kodus möödus sinu lapsepõlv?

Olen sündinud 1971. aastal Tallinnas. Olime kaksikvennaga oma muusikutest vanemate esimesed lapsed. Peagi kolisid vanemad pealinnast maale, Põltsamaa lähedale. Selle aja kohta polnud meil millestki puudust – perle ehitati vastloodud sovhoosi poolt uus maja, olemas oli juba väärrika ajalooa kolmeklassiline Kamari algkool, ehitati ka kultuurimaja, söökla, suur ühissaun ja spordiväljak. Kui meie perre sündis kolmas laps, tuli meie juurde elama emapoolne vanaema. Hiljem sündisid veel kaks venda. Vanaemalt õppisime „eesti-aegset“ töökust, kuulekust ja ühtehoidmist, armastust.

Olen võrrelnud oma lapsepõlve Lindgreni raamatuga „Bullerby lapsed“, kus maaelu töökohustusi ja tähtpäevi jagati rõõmsalt naabripere ja sugulaste laste ning täiskasvanutega. Täna sel päeval paistavad need idüllilised. Meil oli lastena palju vabadust, aga ka kohustusi. Oli suur aiamaa, koduloomad, heinategu, jm. Kui vanaema pärast rasket haigust suri, võtsime nooremate vendade eest hoolitsemise endi õlule, kuna riigikorralduse järgi pidid emad pärast laste sündi võimalikult kiiresti ühiskondlikku ellu naasma, et anda oma panus sotsialistliku riigi õitsenguks.

Jumalast rääkis meie peres ainult vanaema, ja sedagi enamasti salaja, jõulude ajal põleva ahjusuu ees. Pigem rääkis ta jutte oma lapsepõlvest, mainis vargsi Taevataati ning et „pühapäevale mindi vastu ikka ristiniimese kombel“. Vanaemad ja vanaised ning minu isa olid ristitud lapsepõlves, ema alles taasisesivunud Eestis Põltsamaal, Herbert Kuurme ja Joel Luhametsa poolt. Vanaema pere oli pärit Mustveest, kus käidi läbi ka perekond Haameritega.

Milline on sinu perekond täna?

Olen abielus ning meil on kahekümne seitsme aastane tütar, kes elab koos elukaaslasega juba omaette. Abiellumine, Tallinna Pedagoogilise Seminari lõpetamine ning lapse sünd

mahtusid kõik 1996. aasta suvesse. Plaanisime pere loomist Tallinnasse, kuid tasahilju pugesi südamesse kahtlus, kas me ikka tahame oma lapsele pealinna närvilist keskkonda. Ettevõtte, kus abikaasa tollal töötas, oli loomas Tartusse tütarettevõtet, nii otsustasimegi oma perega hoopis siia kolida. Ja see oli õige otsus. Abikaasal on tänaseks oma ehitusettevõtte, tütar töötab projektjuhina turundus- ja kommunikatsiooniüritusi korraldavas ettevõttes. Abikaasa ei ole ristitud. Minu suureks rõõmuks otsustas tütar koos elukaaslasega 2020. aastal leerikooli astuda ning nad ristiti ja leeritati Pauluse kirikus.

Oled töötanud ja töötad tänagi lastega. Millest selline valik?

Olen naljatamisi öelnud, et paljulapselise pere vanima lapsena ei saanudki minust midagi muud tulla! Täna on mul kaksikümne aastat tööstaazi lasteaiadõpetajana. See on vist minu ülesanne siin elus, sest Jumal ise teab, kuidas ma olen

üritanud ka muud teha: klienditeenindaja, kaupluse juhataja, algklassiõpetaja, vabatahtlik noorsootöötaja...

Kui olin aasta tagasi otsustanud lõpetada lasteaiatöö ning leida hoopis midagi uut, märkasid, et kõndisin nagu kass ümber palava pudru, käies lühikese aja jooksul kolmel töövestlusel, mis kõik asusid umbes paarisaja meetri raadiuses ümber Pauluse kiriku, kuid ühestki neist mulle uut töökohta ei saanud, miski käskis keelduda, isegi kui olin tööle välja valitud. Kui andsin lõpuks alla ja lubasin Jumalal juhtida, leidsin end Pauluse lastehoiust, ühest erilise väikesest ja ühtehoidvast kristlikust lasteasutusest.

Mida pead laste kasvatamisel kõige olulisemaks?

Armastust, pühendumist, kaasamist, ausust, kannatlikku meelt, koostööd, üksteise austamist. Täna on päevaks olen jõudnud aga arusaamisele, et usk Jumalasse ning kristlikud väärtused

nägema nähtamatut

on kasvatuses väga olulised. Noore lapsevanemana ei olnud ma ise sugugi kõigi nende omaduste kandja. Minu teadlikkus lapsevanemana tõusis ülikooliõpingute ajal, kui tudeerisin Tallinna Ülikoolis alushariduse pedagoogikat. Samal ajal lasteaias töötades tabas mind valus äratundmine, kui palju ma oma lapse kasvatamisel teadmatuse või muga-vuse, aga ka noore inimese kombel oma töö- ja eraelule liigselt kesken-dudes jätsin tegemata, tähelepanu pööramata. Sel ajal olin ma ka Jumala meie elust välja jätnud. Olen sellest oma täiskasvanud tütreaga rääkinud ning kunagised vajakajäämised on tema poolt mulle andeks antud. Jumala abiga suutsin andestada ka iseendale. Seepärast ei pea ma tähtsu-setuks tänaste väikelaste vanematele oma teadmisi ja kogemusi vajadusel edasi anda, jagada.

Kuidas jõudsid kristliku usu ja koguduse juurde?

Moodsas keeles võib väita, et läbi-põlemine tööelus, aga ka abielukriis ning emal avastatud vähikolded, mis on tänaseks päevaks taandunud tõid mind koguduse juurde. Usun, et ka minu salajased palved. Peitusin sage-li maski „kõik on korras“ taha, elasin aktiivset elu, mul olid hovid, väga töökas ja ettevõtlik abikaasa, kes meile maja ehitas. Aitasime ka oma vanemaid, vendasid ja õde, käisime tihedalt läbi sõpradega, toetasime ja koolitasime tüdruki, aidates temal elus õigeid valikuid teha. Ühesõnaga – täiesti tavaline elu tänases Eestis. Ja ometi jõudsin mingil hetkel täielikku tühjusse. Katkestasin tasahilju kõik sõprusuhted, langesin enesehalet-susse. Püüdsin end aidata eneseabi-raamatutega, võtsin mõned kursused, tegin need isegi lõpuni. Natuke ker-gem hakkas. Neelasin eneseuhkuse alla ja läksin psühholoogi vastu-võtule. Ma ei lootnud enam midagi, lasin Töötukassal end sinna saata. Ja väga väikeste sammudega hakkasid asjad muutuma. Millegipärast hakka-sin tajuma, et kirik on minu valikutest välja jäänud. Mitmel seansil tajusin, nägin vaimusilmas kristlikke sümbo-leid, suurt kirikut kõrge mäe tipus... Ja kõige sellega kaasnes seletamatu

rahu. Ma ei saanud ikka veel aru, kuidas mind aidata püütakse.

Varakevadel enne ülestõusmispühi läksin lõpuks Pauluse kirikusse pühapäevasele jumalateenistusele. Ja järgmisel pühapäeval taas ning läbi Jumala sõna hakkasin tervenema. Hiljem sain läbi juhuse teada, et mind aidanud terapeut on kristlane! Ühes esimestest kiriku külastustest kohta-sin juhuslikult oma kunagist koori-õde, kellest on saanud mulle tugi ja teejuht usu juurde. Olen leerin käinud ning ristitud 1990. aastal, niiõelda ärkamisajal Põltsamaa kirikus õpetaja Joel Luhametsa ja õpetaja Herbert Kuurme ajal. Kahjuks ei jäänud ma oma uljas nooruse ajas usu juurde. Olin leige kristlane, kes külastas kirikut vaid suuremate pühade ajal. Selle aasta alguses palusin end Põltsamaa kogudusest üle tuua Tartu Pauluse koguduse liikmeks.

Mida väärtustad täna Pauluse koguduse juures? Miks otsustasid siia liikmeks jääda?

Kui päris ausalt vastata, siis hinge-hädas inimesel on esimest korda suurde kogudusse võib-olla lihtsam tulla, peita end kuhugi suure tugiposti taha ja jutluse ajal oma armetust tunnistades pisaraid pihku poetada. Väärtustan Pauluse elujõulist kogu-dust kõigi liikmete ja töötegijatega, kellega on olnud au tuttavaks saada. Austan ja hindan kõrgelt piiskop Joeli ning õpetajaid Kristjanit ja Marekit. Nende vahendatud Jumala Sõna liigutab ning tekib tugev osaduse tunne. Olen südamest tänulik, et saan anda enda tagasihoidliku panuse, teenides Jumalat lauluga kammer-kooris armsa Anna Humala käe all. Suur kirikuhoone võimaldab inimes-tel nautida vaimutoidu kõrval ka suurepärase muusikat, kunsti. Siin on palju peidus, mida ma alles õpin tundma ja tunnetama. Ja Pauluse kirik on ühtlasi minu kodule üks lähemal asuvaid kirikuid!

Äsja alustasid õppimist Pastoraadi piiblikoolis.

Kuulan sageli Pereraadiot ning seal sain esmalt info suve lõpus toimunud Piibli suveseminarist. Osaletsin seal ning sain kinnitust, et vajan Piibli

mõistmiseks juhatus, et Jumalat paremini teenida. Tunnen, et aeg on käes. Esmamuljed on väga head ning meid ootavad ees põnevad rännakud parimate lektoritega ning kaasõpilas-tega.

Mida pead oluliseks kristlase igapäevaelus?

Hommiku- ja õhtupalve, kõnelused Jumalaga, Kristusega. Olen tabanud end vaikselt palvetamas varahommi-kul koeraga jalutades, autoga sõites. Ma olen õppinud tänama, nägema nähtamatut ning mõistma, kes on selle võimalikuks teinud. Arvan, et ma pole veel suutnud kõiki oma vaimuliku elu õnnestumisi ega tagasilööke teadvustada. Suurim väljakutse on minu jaoks praegu usaldamine, kõige üleandmine Juma-lale. Olen olnud liiga pikka aega ainult „ise“ oma egoistlikkuses. Olen saanud mitmeid õppetunde, olen nende eest tänulik.

Kas oled oma elus kogenud mõnda erilist palvevastust või Jumala juhtimist?

Täna, usust veidi teadlikumana, olen kindel, et mind ja minu lähedasi, eriti last, on mitmel korral eluolukordest olukorrast päästetud. Kuid täpsema selgituse jätaaksin enda teada, need on õrnad teemad. Jumala juhtimist oskan alles nüüd paremini märgata. Hiljuti rääkisin sellest oma emaga, kes tunnistab, et ta on olnud niiõelda salausklik, saanud abi ning juhatus, kui olukord näis lootusetu.

Milline Piibli raamat või kirjakoht on sinu jaoks eriti tähtis?

Psalmid on need, mida sageli palveks loen, enesele märkamatu olen enam lugenud psalme 37–40. *"Looda Issanda peale ja tee head, ela oma maal ja pea ustavust! Olgu sul rõõm Issandast; siis ta annab sulle, mida su süda kutsub! Anna oma tee Issanda hooleks ja looda tema peale; küll ta toimetab kõik hästi!"* (Ps 37:3-5).

Küsimusi esitas MAREK ROOTS

Jumalateenistused

8. okt kell 10 lõikustänapühapäev.

15., 22. ja 29. okt kell 10.

(29. okt läheme üle talveajale)

31. okt kell 18 usupuhastuspäev.

2. nov kl 17 kolumbaariumi palvus.

5. nov kell 10.

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios, Youtubes ja Facebookis.

Kirikus on avatud kaks **mängutuba**, kus on võimalik jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil.

TTT tuleb taas

Laupäeval, 14. oktoobril kell 18.00.

Tervikliku Tervenemise Teenistus on eestpalveõhtu, mida korraldatakse koostöös erinevate kogudustega.

Palume, et Jumal tervendaks meid nii vaimu, hinge kui ihu poolest. Tervise-mured toovad sageli inimese Jumala ette, kuid Jumal näeb, et me vajame lisaks ihulikule tervisele ka vaimulikku tervenemist ja uuenemist ning vabanemist ahelaist, millega kurjus inimesi seob ja nende elu suunab.

14. oktoobril teeb muusikat Tallinna Oleviste kiriku ülistuskoor Ekklesia. Teenistus lõpeb eestpalvele tulemise võimalusega.

Lähem info: <https://tervenemine.ee/>

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid kolmapäeviti kell 17.

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Leeritunnid esmaspäeviti kell 18.

Piiblingid:

T. 3. okt kell 17.00 (Merce ja Kai)

R. 6. okt kell 17.00 (Aino)

P. 8. okt kell 11.45 (Juta)

T. 17. okt kell 17.00 (Merce ja Kai)

R. 20. okt kell 17.00 (Aino)

P. 22. okt kell 11.45 (Juta)

T. 31. okt kell 17.00 (Merce ja Kai)

R. 3. nov kell 17.00 (Aino)

P. 5. nov kell 11.45 (Juta)

T. 14. nov kell 17.00 (Merce ja Kai)

Noorteõhtud neljapäeviti kell 19.

Info: Elise Nora Pruun, tel 58156209

Kammerkoor teisipäeviti kell 18.15

Kõik uued lauljad on teretulnud!

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-10, telefon 5550 6363.

Liikmeannetusi saab teha kantseleis või ülekandega. Arve nr: EE282200 221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus.

Raamatupood E-R 10-17, kontakt: pauluseraamatupood.ee, 55506323, pauluse.raamatupood@eelk.ee

Supikööök E-L 11-13.

Pühapäevakool

Lastekoor laupäeviti kell 10.

Pühapäevakool laupäeviti kell 11:

2–4 aastased (Eleri Luhamets)

5–6 aastased (Nelli Vassila

ja Kaisa Kontkar)

I–II klass (Pirjo Roots ja Katrin Kull)

III–V klass (Anu Seppa ja Heli Lätt)

VI–VIII klass (Katrin Burman)

Pühapäevakooli perede matk

15. oktoobril pärast jumalateenistust sõidavad pühapäevakooli pered Emajõe õpperajale. Kavas on maastikumäng ja Emajõe-Suursoo Keskuse külastus. Osalustasu 5€. Võta midagi piknikuks kaasa! Anna endast teada 7. oktoobriks: pirjo.roots@eelk.ee, tel 5837 4941. NB! Vihma korral jääb väljasõit ära.

Kontserdid

L. 21. okt kell 18.00 kammermuusika kontsert: Anna Samsonova (viul), Alexander Motovilov (klaver), Darja Motovilova (viola), Enno Lepnurm (tšello). Pilet 15/20€.

T. 24. okt kell 18.00 Haridusfestival. Tartu Karlova Kooli Koorikool. Tasuta.

Põlva Jakobi kool otsib toetajaid

Neli aastat tagasi avas Põlvas ukсед kristlik Põlva Jakobi kool. Uue kooli rajas EELK Põlva kogudus. Esiialgu tegutses Põlva Jakobi kool Tartu Luterliku Peetri Kooli filiaalina.

22. juunil 2023 allkirjastas haridus- ja teadusminister käskkirja tegevusloa andmiseks iseseisvale Põlva Jakobi Koolile. Täna on koolis 6 klassi ja 65 õpilast, eesmärk on jõuda 9 klassi ja 135 õpilasele. Tee sinna on veel pikk, aga kulusid tuleb kanda juba täna. Põlva Jakobi Kool tänab kõiki, kes on otsustanud kooli igakuise toetada. Sellest sõltub kooli püsijäämine ja kristliku hariduse edendamine Põlva linnas ja ümbruskonnas.

<https://jakobikool.ee/toeta/>

Lõikustänapühapäev

“Kui sa sööd ja su kõht saab täis, siis kiida Issandat, oma Jumalat, hea maa pärast, mille ta sulle andis!”

(5Ms 8,10)

Lõikustänapühapäev on üks maailma vanemaid tähtpäevi. Läbi aegade on inimesed mõistnud, et toimetulek pole lõplikult meie enda käes ja Jumalale tuleb tänulik olla, kui meil on võimalik maitsta oma kätetöö vilja ning näha oma vaeva tulemusi.

Kristlikus kirikus on lõikustänapühapäev sügisene palvepäev, mil tänatakse Jumalat tööde õnnistamise ja lõikuse andide eest. Lõikustänapühapäev peetakse Eestis oktoobri teisel pühapäeval. Sageli kasutatakse sel puhul kiriku kaunistamiseks sügisande. Nõnda teeme ka meie Tartu Pauluse kirikus.

J. Wesley jutlused

Pauluse Raamatupoes on müügil “John Wesley 52 jutlust”. Hind 30€.

John Wesley (1703 – 1791) oli inglise äratusjutlustaja, kes tegutses ka Põhja-Ameerikas ning kelle töö tulemusena sündis metodisti kirik. Ta ise jäi elu lõpuni anglikaani kiriku preestriks.

630-leheküljelises raamatus on aasta igaks nädalaks üks jutlus. Eesti keelde tõlkis jutlused Tartu metodisti koguduse pastor Priit Tamm.

Barokkajastul olid moes ilukõned ja teadmistega edvistamine, Wesley aga püüdis lihtsuse poole ja eelistas argikeelt. Ta ütles oma jutlustamise stiili kohta, et see on “lihtne tõde lihtsale inimesele”. Kristluse pidas ta praktiliseks usuks ja teoloogiat praktiliseks distsipliiniks.